
PRIKAZ

**16. MEĐUNARODNI KONGRES FONETSKIH ZNANOSTI (ICPhS)
Saarbrücken, Njemačka, od 6. do 10. kolovoza 2007.**

Diana Tomić
Filozofski fakultet, Zagreb
Hrvatska

U Saarbrückenu, u Njemačkoj od 6. do 10. kolovoza 2007. održan je 16. međunarodni kongres fonetskih znanosti. Organizaciju tako velikog skupa preuzeli su fonetičari sa Sveučilišta u Saarlandu, uz potporu Ministarstva obrazovanja i znanosti Saarlanda, Njemačkog istraživačkog savjeta (DFG) te uz sponzorstvo krovnih institucija: Međunarodne fonetske udruge (IPA) i Međunarodnog društva fonetskih znanosti (ISPhS). Prema riječima predsjednika Programskog odbora Williama J. Barryja, iako se kongres održao u Saarbrückenu, fonetičari iz cijele zemlje počašćeni su što nakon 11 kongresa i 43 godine mogu još jedanput biti domaćini fonetičarima iz cijeloga svijeta.

Svake četiri godine fonetičari i brojni drugi stručnjaci koji se bave govorom sastaju se na ovome skupu kako bi razmijenili iskustva i nova saznanja. Osim novih znanja, kongres je također prigoda za neformalna druženja, kojih ni u Saarbrückenu nije nedostajalo.

Skup je trajao pet dana, tijekom kojih smo čuli i vidjeli ukupno 535 usmenih izlaganja i postera. Tijekom tih dvadesetak kongresnih sati čuli smo autore iz 39 zemalja. Kao i na prošlom kongresu, najčešći su bili oni iz SAD-a, koji su sudjelovali sa 125 radova, potom iz Njemačke i Ujedinjenog Kraljevstva sa po 74 rada, a autori iz Francuske predstavili su ukupno 49 radova. Hrvatska se s tri rada našla na 22. mjestu uz Brazil, Dansku, Grčku i Rusiju.

Kao što je uobičajeno, program ICPhS-a obiluje radovima s raznih područja. Organizatori su izlaganja brojnih radova podijelili u tri kategorije: plenarna predavanja (2), posebne (12) i redovite sesije.

Redovite sesije obuhvatile su dvadesetak tematskih područja i 467 radova, koji su odabrani od 708 prijavljenih. Broj prijavljenih radova nešto je manji nego prije četiri godine, kada je ICPhS dobio oko 1 200 sažetaka, od kojih je 859 prihvaćenih. Razlog tomu su promjene u proceduri prijave radova. Umjesto prijave sažetaka, od autora se zahtijevalo da na recenziju anonimno predaju cijeli članak. Članke su pregledali recenzenti iz različitih zemalja, ovisno o području kojim se bave, i to njih čak 365. Rezultat njihova rada je 66% prihvaćenih članaka, što organizatori smatraju prilično uspješnim, jednako kao i postupak prijave koji pridonosi kvaliteti kongresa u cjelini.

Kroz dva plenarna predavanja saznali smo nešto o dvama područjima koja ne pripadaju glavnim istraživačkim strujama govora, no oba se bave središnjim pitanjima govorne komunikacije: kako međusobno razgovaramo i kako razgovaramo licem u lice. Prvo plenarno izlaganje pod naslovom "Fonetski detalji i organizacija govora u interakciji" (*Phonetic detail and the organisation of talk-in-interaction*) održao je John Local iz Ujedinjenog Kraljevstva. U svojem radu autor ističe da se govor oblikuje za potrebe interakcije te ga iz te perspektive treba istraživati, bez posebnog izdvajanja nekih fonetskih parametara. Tako se mogu sistematizirati mehanizmi kojima se govornik i slušatelj koriste u proizvodnji i razumijevanju govora u svakodnevnoj komunikaciji. Drugo plenarno predavanje s naslovom "Iscrpo o akustičkim i vizualnim aspektima verbalne i neverbalne komunikacije" (*Inside out – acoustic and visual aspects of verbal and non-verbal communication*) Bjorna Granstorma i Davida Housea (Švedska) bilo je o neupitnoj važnosti vizualnih i auditivnih informacija u komunikaciji licem u lice. Autori analiziraju i oblikuju znakove verbalne i neverbalne komunikacije kroz multimodalnu perspektivu, razvijajući na taj način virtualne agente za razgovor, tzv. glave koje govore (*talking heads*), koji bi primjenu trebali pronaći kod osoba s oštećenjima sluha, zatim općenito u obrazovanju, te u perceptivnim pokusima, ali mogu služiti i za zabavu.

Dvanaest posebnih sesija sa 66 radova obuhvatile su teme o kojima se trenutačno živo raspravlja unutar struke. Njihovo održavanje potaknuli su i organizirali znanstvenici pojedinačno, koordinirajući i vodeći ih s entuzijazmom.

Teme posebnih sesija:

1. Usvajanje stranog jezika i teorija egzemplara (Exemplar theory)
2. Između značenja i govora: O ulozi komunikacijskih funkcija, reprezentacija i artikulacija
3. O ustima, ušima, očima i mozgu – Senzoričko-motorički temelji govornoga jezika
4. Imaju li fonološka obilježja ikakvu osnovu u mozgu?
5. Arapska fonetika na početku trećeg tisućljeća
6. Prirodna fonologija – Univerzalni principi u proučavanju jezika
7. Od zvuka do značenja – Oblikovanje finih fonetskih detalja
8. Razvoj intonacije od brbljanja do dvočlanih izraza
9. Audiovizualni govor: analiza, sinteza, percepcija i prepoznavanje
10. Postoji li biološka osnova za fonologiju
11. Procesi nazalizacije na križanju između fonetike i fonologije
12. Vremenska organizacija govora – pristupi govornome ritmu.

Ove teme, iako možda u potpunosti ne otkrivaju sadržaje posebnih sesija, daju pregled znanstvenicima trenutno najzanimljivijih istraživačkih područja, a ona su zaista raznolika. Posebne su sesije, ako je to bilo moguće s obzirom na temu, bile organizirane tako da prvi izlagač uvodi u temu, potom slijede dva ili tri izlaganja koja obrađuju temu s različitih strana, dok posljednji radovi unutar

sesije komentiraju glavna izlaganja te uvode u dužu raspravu kojom je sesija bila zaokružena.

Redovite sesije s usmenim izlaganjima obuhvaćale su uobičajene teme i pod teme koje su prikazane u pregledu tema. Posterske sesije tematski su bile manje strogo obilježene jednostavnim nazivima *Poster 1, 2, 3* itd.

Pregled tema redovitih sesija

Tema	Broj sesija	Pod teme
Prozodija	13	intonacija dijalekata, intonacijska fonologija, položaj prozodijskih sredstava i artikulacija, naglasak i ritam, struktura/organizacija poruke, pragmatika, kvantiteta i trajanje, diskurs, tonski naglasci – realizacija i akomodacija, leksički naglasak, oklijevanje i tempo artikulacije
Proizvodnja	9	modeliranje vokalskog trakta, oponašanje i učenje, konsonanti u različitim jezicima, pokret i vrijeme, koartikulacija, laringalna aktivnost, asimilacije i sandhi veze, prozodijski čimbenici kod konsonanata, kvantiteta i tempo
Percepcija	6	nepotpuna neutralizacija, kroslingvistička istraživanja, vokali, korištenje migova, učinci prozodije, audiovizualni učinci
Usvajanje stranog jezika	5	nove metode podučavanja, strani akcent, perceptivni trening, vokali
Fonetska psiholingvistika	5	segmentalni učinci, perceptivni kontrast, varijabilnost govora, poznatost govornika, fonološke varijante
Akustika	5	aspekti posebnosti govornika, vokali, oralni i nazalni okluzivi

Usvajanje prvog jezika	3	
Sociofonetika	2	
Klinička fonetika	2	
Kvaliteta glasa	2	
Fonologija	1	
Forenzična fonetika	1	
Kontrastivna fonetika i fonologija	1	
Fonetska neurolingvistika	1	
Govorni stilovi i ekspresivni govor	1	
Karakteristike govornika	1	
Univerzalije i tipologija	1	

I na 16. međunarodnom kongresu fonetskih znanosti tri najpopularnije teme bile su prozodija, proizvodnja i percepcija. U tom tematskom nadmetanju prozodija "grabi" sve dalje te je broj sesija o prozodiji dvostruko veći nego o percepciji i nikako se ne može oteti općem dojmu da je gotovo cijeli kongres govorio o toj temi. Razlozi tomu mogu biti različiti, a glavni organizatori W. Barry i J. Trouvain objašnjavaju da struku očito zanima suprasegmentalna razina govora, djelomično i zato što se javlja potreba za detaljnijim tematskim i terminološkim određenjima toga područja.

I hrvatski radovi pripadaju različitim tematskim područjima. Gordana Varošanc-Škarić i Jordan Bičanić sudjelovali su s posterom s područja forenzične fonetike pod naslovom "Usporedba indeksa različitosti i sličnosti LTASS-a testiranih na glasovima u pravim forenzičnim slučajevima i kontroliranim uvjetima", Marko Liker u suautorstvu s Fionom Gibbon predstavio je poster pod naslovom "EPG karakteristike velarnih okluziva kod zdravih, odraslih govornika engleskog jezika" braneći tako naše boje na području proizvodnje, a Vesna Mildner i Diana Tomić sudjelovale su s posterom pod naslovom "Učinci fonetske korekcije na izgovor vokala u stranom jeziku" koji tematski pripada području fonetike u učenju stranog jezika.

Prije početka, tijekom i nakon kongresa održano je sedam satelitskih radionica na različitim sveučilištima u Njemačkoj. Teme posebnih radionica bile su: *Usvajanje trećeg jezika, Paralingvistički govor, Fonetika smijeha, Intonacijska fonologija, EMA, Šesta radionica o istraživanjima u sintezi govora, Vremenska dinamika u govoru i slušanju.*

Tijekom kongresa bilo je vremena i za druženje. Družili smo se u radnome dijelu na stankama za kavu, koje su svojom ljubaznošću i dobrim raspoloženjem obilježili tamošnji studenti fonetike; potom na domjenku dobrodošlice u prekrasnom botaničkom vrtu u sastavu sveučilišnog kampusa i pri kraju kongresa na roštilju. Na domjenku dobrodošlice uživali smo u opuštenom ugođaju na otvorenom uz izvornu ponudu piva, perca i peciva te uz živu glazbu.

S druge strane, roštilj na otvorenom, planiran za predzadnji dan kongresa, spriječila je uporna kiša. Organizatori su se pokušali snaći, no unatoč postavljenim šatorima i klupama unutar zgrade u kojoj se održavao kongres, atmosfere za zabavu je manjkalo. Raspoloženje je, osim kiše, pokvarilo i čekanje u redu za hranu oko šatora u kojima su se pripremali izvorni njemački specijaliteti – kobasice. Iako su organizatori najavili da će 16. ICPHS biti manje luksuzan od svoje starije braće, kako bismo se spartanski posvetili znanosti, kongresni roštilj ipak je malo umanjio dobar dojam o organizaciji skupa. No, to im ne možemo previše zamjeriti, jer je glavnina organizacije zaista bila sjajna. Kao da su mislili na sve; od redovitog slanja različitih obavijesti i uputa, primjerice o prijevozu, smještaju i izlaganjima, do organizacije gradskog prijevoza za sudionike, a i internet je svima bio dostupan. Čak su i neplanirane pojedinačne zahtjeve sudionika rješavali u najkraćem roku. Sjetili su se i kolega fonetičara, naših velikana koji su umrli u razdoblju od prošlog kongresa, među kojima je i naš akademik Petar Guberina, te su ih spomenuli na otvorenju skupa i prikupili su njihove fotografije koje su bile izložene na ovoj manifestaciji.

Fonetičari su se družili i izvan rasporeda naznačenog u knjizi sažetaka. Već drugoga dana kongresa niste mogli prošetatati gradom ili ući u autobus koji je vodio od/do kampusa a da ne vidite nekog poznatog ili da niste upoznali nekog tko je nosio bedž kongresa. Kafići i restorani u Saarbrückenu tijekom kongresnih večeri govorili su, i to različite jezike, a mjesto za okupljanje na kraju večeri bio je *Irish pub*, u kojem su se mlađi fonetičari iz raznih zemalja – a njih je također bio popriličan broj – družili do kasnih sati. Mislim da nikad neću zaboraviti karaoke izvedbu pjesme *We will rock you* i prepunu pozornicu fonetičara koji su se spremno odazvali nakon što je domaćin puba pozvao "Phonetik Leute, kommt!".

Članci s kongresa dostupni su na internetskoj adresi www.icphs2007.de.

Sljedeći, 17. međunarodni kongres fonetskih znanosti održat će se u Hong Kongu 2011. godine.